

Zapomenutý Přerov

Přerovská pošta

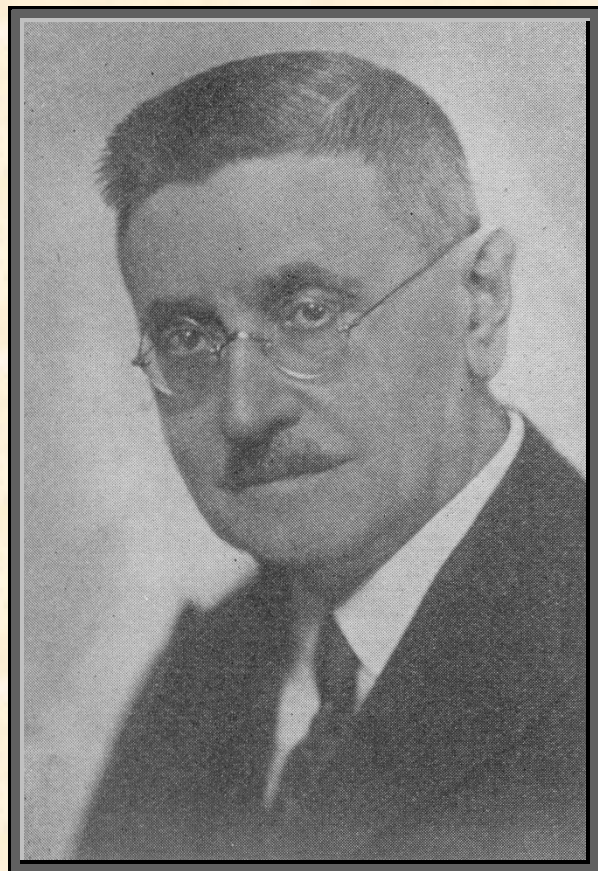
Ve středověku byl Přerov význačným městem, byl panským sídlem a proto lze věřit, že o poštovní dopravu bylo tehdy postaráno tak, jak toho vyžadovala doba a význam města. Určitých zpráv o starých poštovních zařízeních v Přerově není ani z pozdějších dob, nevíme jak byl Přerov přičleněn k poštovní síti hrabat Taxisů a Paarů, nevíme co získal reformami Ottenfeldovými na začátku minulého století. Kronikáři o tom nemluví, snad nebylo posud příčiny rekonstruovati obraz našeho starého poštovníctví, snad pro to není už ani pramenů. Víme, že po třicetileté válce byl Přerov vylidněn, většina obyvatelstva, které bylo podobojí a bratrské, se vystěhovala a Přerov ztratil na významu. Časté náporů nepřátel a časté požáry dřevěných domů s dřevěnými komíny zničily mnohou památku, a mnoho listinných dokladů bylo zničeno při požáru staré radnice na Horním rynku v r. 1868. Mnohé listiny, ze kterých by se dalo čerpat, byly odvezeny z Přerova posledním Žerotínem a dalšími majetníky přerovského panství a jsou dnes v museích ve Vratislavě, ve Strážnici, Tovačově, Ivanovicích (kde byla nalezena i stará gruntovní kniha přerovská) a jinde.

Lze snad tvrditi, že Přerov v době úpadku poštovního úřadu neměl, že tu bývala jen poštovní sběrna, podřízená asi poštovnímu úřadu v Olomouci, která svá psaní odevzdávala silničním kursům mezi Olomoucí a Hradištěm a mezi Vídní a Haličí. Silniční kursy, t. zv. diligence, štafety a kariolní jízdy byly udržovány ještě v době, kdy už severní dráha byla vybudována až po Bohumín. Ve starých spisech čteme, že ještě v r. 1851 poštovní úřad na nádraží denně o 2 hod. v noci vypravoval jezdce s poštou do Lipníka a do Hranic, který tuto cestu urazil za 3 hodiny 5 minut a téhož dne večer se vracel. Teprve zrychlením jízdy na dráze a rozmnožením vlaků byly přespolní poštovní jízdy s dopravou osob vytlačeny do odlehlejších míst. Ještě na konci minulého století dopravovala pošta koňským potahem cestující z Přerova do Dřevohostic a Bystřice p. H. a ještě do r. 1928 jezdil „Coupé-Landauer“ mezi Přerovem a Pavlovicemi. V této jízdě se ovšem již neobrážela stará sláva poštovních přespolních jízd.

Přerov získal hospodářsky r. 1841 vybudováním severní dráhy císaře Ferdinanda až po Přerov a Olomouc. V tomto roce byl také v Přerově zřízen první poštovní úřad na nádraží s podávkou a dodávkou pošty. Byl to úřad t. zv. neerární, spravovaný poštmistrem.

Jméno prvního poštmistra jsem nemohl zjistiti, ale mezi prvními byl podle p. řed. Bayera i Jindřich Kammler z Hustopeče, potomní dvorní rada a přednosta ředitelství pošt a telegrafů ve Vídní. Posledním poštmistrem byl Jos. Hubík. Po něm v r. 1894 byl nádražní úřad zearisován a sloučen v jeden úřad s c. k. telegrafní stanicí, zřízenou v Přerově r. 1849 a umístěnou do té doby v soukromých domech na Komenského třídě (v domě p. ředitele Adamce) a ve Škodově ulici.

Prvým přednostou erárního nádražního úřadu poštovního byl vrchní správce František

J. Holý,
vrch. fin. rada a přednosta berní správy v Přerově

Zapomenutý Přerov

Kvapil. Z 38 úředníků a 26 listonošů a zřízců, kteří v té době u nádražního úřadu sloužili, jsou veřejnosti známi: Frant. Levý, Antonín Görlich, František Rašovský, Vilibald Jurečka, Václav Zástěra, Matylda Široká, Jana Leyboldová, Evžen Koblíha, Helena Richtrová, Ad. Trávníčková, Ant. Kamelandr, Jan Wagner, František Smítal, Josef Kulhánek, Jan Duchek, Jos. Bouda, Vilém Široký, Jan Trávníček a jiní. Po Kvapilovi spravovali úřad Jan Gruda, Jan Sovík, Antonín Görlich a podepsaný.

Úřad rapidně vzrůstal, v r. 1898 byly Přerovu podřízeny dvě vlakové pošty do Č. Třebové, po převratu přibýly ještě vlakové pošty směrem k Brnu, Břeclavi, Praze a Bohumínu, takže v prvých popřevratových letech měl Přerov 8 vlakových pošt. Stejně i telegrafní ústředna se vyšínula na jednu z největších na venkově a na jednu z nejlepších vůbec, pokud šlo o pohotovost a pracovní schopnost. Měla také vždy zdatné dozorcí úředníky: Antonína Görlicha, Josefa Jakubce, Otakara Štencla a j. V roce 1923 měl přerovský nádražní poštovní úřad již 121 úředníků a 95 zřízců a budova již nestačila pro rozsah práce a množství personálu. Protože i druhý poštovní úřad, ve městě, který byl umístěn v staré budově, bývalé to farní škole, která stála v místech dnešní městské spořitelny, byl nevhodně umístěn, starala se obec za starostování dra K. Bořeckého o to, aby Přerov dostal řádnou poštovní budovu. Příčiněním obce, v její radě zasedal i B. Levý, poštovní ředitel v Přerově a příčiněním Městské spořitelny byla pro úřad ve městě postavena nová budova, do které byla přestěhována i telegrafní ústředna z nádražního poštovního úřadu. Úřad byl aktivován 1. června 1925. Prvým přednostou byl ředitel Bohuslav Levý a po něm od 20. března 1933 ředitel František Běták. Nádražní poštovní úřad tím získal místa a po nutných stavebních úpravách i na vzhledu a hygienických zařízeních. Má tedy Přerov dva řádně vybavené poštovní úřady, které požadavkům veřejnosti vyhovují.

Pokud jde o poštovní úřad ve městě, tvrdí se asi neprávem, že byl zřízen již v r. 1840. Není pro to žádných písemných nebo tradicí přenášených dokladů. Ve městě s tak malým počtem obyvatelů nebyla by poštovní správa zřizována v r. 1841 druhý úřad na nádraží, právě tak jako nezřídila nádražní poštovní úřady v lidnatějším tehdy Lipníku, v Hranicích, v Mor. Ostravě, ač i tato města jsou od nádraží vzdálena, ba vzdálenější než Přerov.

Podle ústního podání byl první smluvní poštovní úřad v Přerově městě zřízen kdysi v letech šedesátých a byl na smlouvu a po složení kauce propůjčen panu Kubíkovi, po němž jej převzala v roce 1882 jeho vdova, dnes ještě žijící paní Marie Kubíková, která byla v roce 1906 pensionována. Po ní byl jmenován poštovním František Mikulíček a jeho nástupcem a posledním poštovním byl nedávno zemřelý pan Antonín Smolík. Původní úřad ve městě byl umístěn na Horním rynku „Na rozhledně“, pak býval v Kratochvilově ulici - v místech dnešní pasáže - na Wilsonově třídě, kde dnes stojí dům obchodníka Wolfa. Naposled od 18. listopadu 1901 byl městský neerární poštovní úřad umístěn ve staré farní škole na Masarykově náměstí, v místech dnešní Městské spořitelny. Poštovní správa platila obci 1000 Kč nájemného ročně.

Přerovská obec se vždy snažila dosáti toho, aby poštovní úřad ve městě byl erarisován, ale její žádosti z let 1885, 1887, 1890 a 1893 neměly úspěchu, ač v jiných městech, zvláště německých i při menším počtu zaměstnanců se erarisování provádělo.

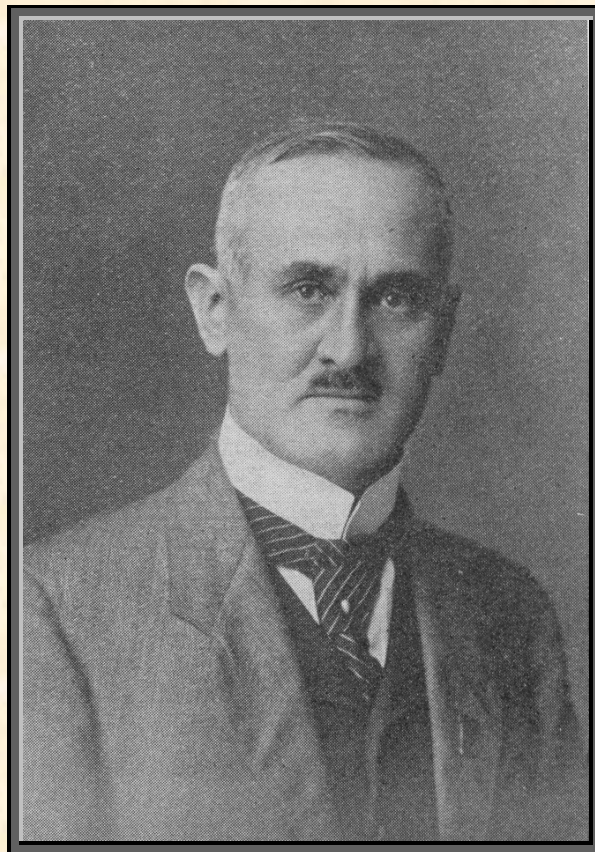
V nedávných letech příznivé obchodní konjunktury vážně se již pomýšlelo na zřízení třetího poštovního úřadu za Bečvou, na Velké Dlážce. Bohužel pokles výroby, obchodu a dopravního ruchu nedovoluje dnes touto otázkou se obírat.

Zapomenutý Přerov

Nejmladší, ale význačnou složkou poštovní správy je technický obor, který od vynálezu telegrafie elektřinou (Ganss a Weber 1833) a vynálezem Reisovým 1861, zdokonaleným roku 1877 Grahem Bellem a umožňujícím přenášeti zvuk telefonem, získával rychle na rozsahu a na významu. Technická zařízení a udržování telegrafických vedení obstarával zprvu ústřední úřad ve Vídni, později zemské úřady, ale již v r. 1870 zřizovaly se na venkově dependance telegrafní správy, spravované revisory telegrafních vedení. Z těch se později vyvinuly telegrafní sekce a nynější telegrafní stavební úřady, řízené jen diplomovanými inženýry. Prvého telegrafního spojení dostalo se Přerovu v r. 1849 zřízením linky Vídeň - Přerov - Olomouc - Praha. Telegrafní stavební úřad byl v Přerově zřízen v r. 1870 a spravoval jej technický odborník Šrámek až do r. 1899. Po něm do r. 1910 inž. Karel Havelík, do r. 1923 inž. Karel Petrle a po něm nynější přednosta, technický rada inž. Bohumil Konečný. V prvých dobách sahá obor působnosti přerovského stavebního úřadu od Břeclavě po Bohumín, Opavu a Těšín. Stálým rozvětvováním sítě telegrafní i telefonní práce úřadu rostla nad síly, musely být postupně zřizovány nové telegrafní stavební úřady, takže dnes okres přerovského stavebního úřadu jde podle trati z Přerova do Poloní, z Hranic do Vel. Karlovic a Valašských Klobouk, z Hulína po Frenštát p. R., z Přerova do Otrokovic a do Vizovic, z Přerova do Nezamyslic, do Grygova a ze Zdounek do Litenčic.

Telegrafní stavební úřad byl do roku 1925 umístěn v soukromých budovách, naposled v domě vrchního technického rady Karla Petrleho v Blahoslavově ulici. Dnes je umístěn v budově poštovního úřadu Přerov I.

Slušelo by se vzpomenouti i všech zasloužilých zaměstnanců přerovských poštovních úřadů z dnů převratových, bohužel místo nám vyhrazené na to již nestačí a bude to úkolem budoucího kronikáře, který bude mít k dispozici jak městský archiv, tak i staré spisy, jež se snad najdou při odborném pořádku listinného materiálu našeho musea.

Karel Nachtigall,
vrch. pošt. ředitel v Přerově

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)